

“Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Kanun” ve Bankalar, Aracı Kurumlar ve Mükelleflerin Açısından Uygulamaya Dönük Hususlar

BFS - 2008/22
İstanbul, 25.11.2008

Kamuoyunda değişik adlarla anılan 5811 sayılı “**Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Kanun**” 27062 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak **22 Kasım 2008** tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.

Kanun’un temel amacı; gerçek ve tüzel kişilere ait olup yurt dışında bulunan “para, döviz, altın, hisse senedi, tahvil ve benzeri menkul kıymetler ile diğer sermaye piyasası araçlarının” Türkiye’ye getirilerek ekonomiye kazandırılması ve taşınmazların kayda alınması ile yurt içinde bulunan ancak işletmelerin özkaynakları içinde yer almayan bu tür varlıkların sermayeye dönüştürülerek işletmelerin güçlenmesini sağlamaktır.

Kanun’un uygulamasında ise, yukarıda sayılan söz konusu kıymetlerin YTL cinsinden rayiç bedelle **banka veya aracı kuruma bildirim veya vergi dairelerine beyanı** ile kanunda öngörülen oranlar dikkate alınmak suretiyle hesaplanan verginin vergi dairesine yatırılması esası getirilmiştir.

Bankalar, Aracı Kurumlar ve Mükellefler Açısından Uygulamaya Dönük önemli hususlar:

- Gerçek ve tüzel kişiler, 01.10.2008 tarihi itibarıyla sahip oldukları ve o tarih itibarıyla yurt dışında bulunan “para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile gayrimenkullerini” beyan konusu yapabileceklerdir.
- Gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin sahip olduğu ve Türkiye’de bulunan ancak 01.10.2008 tarihi itibarıyla kanuni defter kayıtlarında bulunmayan söz konusu kıymetleri de vergi dairelerine beyan edeceklerdir.
- Kanundan faydalanmak isteyenler, Gelir İdaresi Başkanlığı’na hazırlanan format dilekçe ile banka ve aracı kurumlara ya da vergi dairelerine 2009 yılı Şubat ayı son gününe kadar (2 Mart 2009) başvuru yapabileceklerdir.
- Başvuru dilekçesinde beyan edilen toplam varlık üzerinden yurt dışı varlıklar için %2, yurtiçi varlıklar için %5 nispetinde vergi tutarı tahsil edilecektir.
- Bu vergi, tarhiyatın yapıldığı ayı izleyen ayın sonuna kadar ödenecektir.
- Banka veya aracı kuruma başvurulduğunda, tahsil edilen bu vergiler ertesi ayın 15’ine kadar konsolide bir beyanname ile bankanın kurumlar vergisi yönünden bağlı olunan vergi dairesine beyan ile aynı sürede ödenecektir.

- Bu kanun kapsamında bildirilen veya beyan edilen varlıklar nedeniyle 01.01.2008 tarihinden önceki dönemlere ilişkin hiçbir suretle vergi incelemesi ve tarhiyatı yapılmayacaktır.
- Yurt dışındaki varlıkları için kanundan yararlanmak üzere başvuru yapanlar, yurt dışındaki varlıklarını başvuru tarihinden itibaren 1 ay içinde Türkiye'ye getirerek Türkiye'deki banka ve aracı kurumlar nezdinde açılacak hesaplara transfer edeceklerdir.
- Yurt dışındaki varlıkların Türkiye'deki ticari işletme veya şirket için getirilmesi durumunda ise, söz konusu varlıklar için banka veya aracı kuruma şirket adına müracaat edilecek ve getirilen varlıklar şirket kayıtlarında "pasifte açılacak özel bir fon hesabına" alınacaktır. Bu fon hesabı, sermayeye ilave dışında başkaca bir işleme tabi tutulmayacak olup, şirketin tasfiyesi halinde ise herhangi bir vergiye tabi olmayacaktır.
- Yurt içindeki varlıkların şirket kayıtlarına alınması halinde; bilanço esasına göre defter tutan mükellefler, bu kanun hükümlerine göre 213 sayılı Kanun uyarınca kanuni defterlerine, taşınmazlar dışındaki varlıklarını banka ve aracı kurumlardaki hesaplara yatırmak suretiyle kaydederek pasifte özel fon hesabı açacaklardır. Bu fon hesabı, sermayenin cüz'ü addolunarak beyan tarihinden itibaren altı ay içinde sermayeye ilave edilecektir.
- Kanun'dan bu şekilde yararlanan kişiler ile ilgili olarak geçmiş yıllara dönük (2003-2007 yılları) herhangi bir soruşturma, vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılmayacaktır. Başka nedenlerle (örneğin rutin şirket incelemesi) bir vergi incelemesi yapıldığında da gelir, kurumlar ve katma değer vergisi yönünden tespit edilen matrah farkından bu kanun kapsamında beyan edilen tutarlar mahsup edilerek tarhiyat yapılacaktır. Yani, beyan edilen varlık tutarı inceleme elemanlarınca saptanan matrah farkından mahsup edilecektir.
- Yurt dışından ülkemize varlık transferinde kambiyo mevzuatı yönünden herhangi bir sakınca bulunmamaktadır.

Vergi mevzuatımıza göre; yurt dışında elde edilen gelirlerin Türkiye'de "yıllık beyan" esasında beyan edilmesi ve ilgili yıllardaki tarife üzerinden vergisinin ödenmesi gerekmektedir. Ayrıca, yurt dışı vergi otoriteleri Türk vatandaşlarının ve şirketlerinin yurt dışındaki bu gelirleriyle ilgili olarak TC Maliye Bakanlığına bilgi vermekte ve bu da cezalı vergi ödeme riski yaratmaktadır. Bu nedenle, bu kanundan yararlanılması durumunda, yurt dışında elde edilen bu gelirlerle ilgili olarak cezalı ve gecikme faizli bir vergi ödeme riski ortadan kalkacaktır.

Ayrıca, diğer nedenlerle yapılacak bir vergi incelemesi sonucu tespit edilecek vergi matrahından, "yurt dışından getirilen veya yurt içi varlıklardan işletme sermayesine eklenen bu varlıkların tutarı" mahsup edilecektir.